

„SĂ FACI DIN LUNI DUMINICĂ !”...

Lumea teatrului dinainte de război a avut figuri proeminente în toate domeniile: în regie, Paul Gusty; în interpretare, Nottara, Iancu Niculescu, Brezeanu, Aristizza Romanescu și alții; în machiaj, Pepi Machauer; iar în impresariat un anume Lică Teodorescu. El a adus în țară pe Pitoëff, pe Emma Grammatica, pe Agatha Bîrtescu. Dar, mai cu seamă, el organiza turneele în provincie ale marilor noștri artiști. Cu deosebire ai Naționalului.

Lui Lică Teodorescu i s-a întâmplat odată, ajungînd la Tecuci cu un turneu, să constate dezolat că aproape toate biletele se află la locul lor în cotor, că se vinduseră prea puține pentru spectacolul, pe care-l dădea în seara aceea.

— Cum, domnule Katz? Numai trei loji și patruzeci șapte de fotolii? E posibil?

— Și stai să vezi, Două, din cele trei loji, sînt numai îndoite. Sper să vie să le ridice pînă diseară cucoana lu' domnu' avocat Margaritopol și Sfinția Sa protopopul Vlăsceanu...

— Atîta ai vîndut dumneata în trei săptămîni, la un spectacol cu Marioara Voiculescu? Se poate una ca asta, să n-avem public diseară?

— Se poate, domnule Lică. Maiorul Giroveanu e toată pricina. Și afișele.

— Maiorul Giroveanu? Ce e cu maiorul Giroveanu? Și ce e cu afișele?

— E că domnul maior a văzut piesa astă iarnă la București.

— Da, și? Nu juca tot Marioara Voiculescu? Domnul maior nu știe că Marioara Voiculescu e cea mai mare artistă?

— O fi știind, dar, după ce am lipit afișele, a spus în tot orașul că la București mai jucau, pe lingă Marioara Voiculescu, și Manolescu și Storin și Bulfiniski, iar pe afișul dumitale...

— Lasă, domnule, afișul... Trebuia să m-anunți din vreme că... Acum ia un teanc de bilete la dumneata și hai cu mine la tribunal.

— Am fost de zece ori, nu o dată.

Gheorghe Storin, văzut de Ross

— La liceu, să invităm corpul profesoral.

— Am bătut și scările liceului. Degeaba.

— La regiment.

— Să ne întîlnim cu domnul maior?

— Bine, domnule Katz, o să lași dumneata să joace cu sala goală cea mai mare actriță a țării? Că ți-am adus aici, la

Tecuci, pe cea mai mare actriță a noastră, domnule Katz, cea mai mare între ale mari!

— Domnule Lică, pentru mine actriță mare e...

— Mai mare ca Marioara Voiculescu? Cine domnule?

— Cine-mi face din luni, duminică, fără să alergăm cu trăsura la liceu și la tribunal. Înțelegeți, domnule Lică?

— Dacă mă-nștiințați care e situația, trimiteam la timp oamenii mei...

În adevăr Lică Teodorescu avea o ceată de ciraci, formați de el personal. Arma lor cea mai eficace era cea pe care singuri au botezat-o „lista fraierilor”. Lista aceasta întocmită cu grije pentru fiecare oraș în parte, cuprindea numele familiilor unde se pot plasa bilete cu ușurință. Conținea adnotări speciale pentru toate personalitățile din țîrg. Locuința domnului colonel trebuie vizitată cînd capul familiei nu e acasă; el e un ciufut, în schimb doamna e bună și credulă. La avocatul Cutare să nu te duci decît seara, după masă, cînd maestrul e la cafea: atunci e bine dispus, generos. Administratorului financiar n-ai decît să-i spui că i-ai oprit o lojă lingă a prefectului, și l-ai cucerit: omul vrea ca tot orașul să vadă că nevastă-sa e prietenă cu soția șefului județului. Familia doctorului Sabin, să zicem, nu vine decît la spectacole muzicale. Doamna și domnul inginer Drăgulescu preferă dramele: le spui de la început, că piesa care se va juca e o dramă. Familia Toma vine mai bucuroasă la o comedie: declari, despre aceeași piesă, că vor asista la o comedie. Asta e situația, la Vaslui. La Bîrlad, la Roman, la Rîmnicul-Vilcea, clientela avea alte particularități. Oamenii lui Lică aveau organizată, în acest fel „științific”, toată harta țării.

„Lista fraierilor” era rodul unei îndelungi experiențe și trebuia ținută la curent cu toate modificările familiale, sau de serviciu, întîmplare în fiecare oraș: divorțuri, decese, permutări, conflicte, cununii etc.

Uneori, colegi de breaslă de-ai acestor ucenici ai lui Lică, plasatori de bilete cu de-a sila, apelau la ei să le împrumute „lista”. Pentru un oraș, pentru mai multe, sau pentru toată țara. Urmau tratative, și dacă se cădea la-nvoială asupra sumei, tranzacția se încheia. Se-nțelege că cel care lua cu chirie „lista”, putea s-o copieze. Dar dacă prețiosul ghid nu era mereu pus la punct cu toate fluctuațiile, nu mai putea fi de mare folos: se puteau comite gafe.

Cînd se întîmpla ca Lică Teodorescu să dea greș cu vre-un turneu, își convoca ciracii. Iar ei răspundeau întotdeauna la apel și-l scoteau din dificultăți. Dar acum, la Tecuci... era prea tîrziu.

Au fost împrejurări cînd așa se aducea publicul la unele spectacole, pe vremuri. Timpul ăsta s-a dus. Azi, lumea vine de bună voie la teatru și nu rare sînt piesele la

Romald Bulfinski în Sir Toby din „Noaptea regilor”

care e o adevărată problemă să-ți procuri un bilet.

Se vorbește mult de concurența pe care cinematografia și mai ales televiziunea o fac teatrului. La prima vedere s-ar părea că în adevăr cele două mari producătoare de spectacole — le-am putea numi angrosiste — primejduiesc viața teatrului. Și totuși nu este așa. E desigur mai comod și mai ieftin să stai acasă în fotoliul tău și să privești *O scrisoare pierdută* pe micul ecran, decît să iei drumul teatrului. Dar sutele de mii de mici ecrane, poate milioane, răspîndite în toate colțurile țării, în orașe, orășele, comune și sate, în multe locuri unde teatrul viu nu poate pătrunde, creează largi contingente de spectatori, care saturați de la un timp de teatru în conserve, vor folosi cu bucurie orice prilej de a aplauda pe Radu Beligan în Dandanache sau pe Pristanda al lui Marcel Anghelescu în carne și oase, pe scena Teatrului Național. Sau pe Vasiliu-Bîrlig în Birlic. Aceste noi contingente de

amatori de teatru, create de televiziune, compensează cu prisosință pagubele pricinuite scenei de micul ecran.

Că marele public vrea să vie la teatru este un adevăr axiomatic, nu mai trebuie să-l demonstrăm. Tot așa cum nu mai e nevoie să insistăm asupra comodității în care omul urmărește un program la aparatul de televiziune pe care și l-a instalat la domiciliu. Sau înlesnirea de a asista la filme de valoare în sala de cinematograf din cartierul său.

Situația geografică a sălilor de teatru este o piedică serioasă în frecventarea spectacolelor. Toate orașele țării s-au dezvoltat, s-au îmbogățit cu noi cartiere, ce s-au revărsat dincolo de vechile margini ale municipiilor. În primul rînd se află Bucureștiul. Dar nu numai Bucureștiul. Iar teatrele au rămas peste tot în centrul orașului.

Acum cîțiva ani m-am pomenit cu un cetățean la mine în birou, la Teatrul Național. În ajun, la Comedia, se schimbase spectacolul. În loc de *Cuza Vodă*, din pricina indispoziției lui Bărbulescu, s-a jucat *Uedere de pe pod*.

— Domnule Sică Alexandrescu, eu am venit aseară la teatrul Comedia să văd *Cuza Vodă*.

— Și s-a jucat altă piesă. Caz de forță majoră. Regretăm.

— E ușor de spus din gură, „regretăm“! Dar dumneata ști cit mă costă pe mine biletul ăsta?

— Știu, paisprezece lei.

— Plus zeci de kilometri de alergătură.

— De ce? Nu locuiți în București?

— Ba da. La Dămăroaia. Am făcut prin urmare zece kilometri ca să vin să-mi cumpăr biletul, și zece înapoi, face douăzeci. M-am prezentat aseară la teatru, iar zece și cu zece, douăzeci, fără să văd pe *Cuza Vodă*. Patruzeci de kilometri, ore întregi în autobuz. Nu vă mai jucați cu timpul oamenilor.

Clientul lui Mircea Ștefănescu avea dreptate. Dar care e soluția?

Aceeași socoteală sau aproape, e valabilă și pentru zeci și zeci de mii de bucureșteni care locuiesc în Balta Albă, în Drumul Taberei sau în Bucureștii Noi. Și chiar la Brașov, unde orașul s-a întins pînă la Dîrste. Un brașovean amator de teatru, nu se poate compara cu bucureșteanul de la Dămăroaia. Dar vre-o douăzeci de kilometri face și el de dragul unui spectacol. Sacrificiul e destul de însemnat.

O să se simtă în curînd nevoia ca teatrele să facă turnee în cadrul propriilor lor orașe de reședință. La drept vorbind nevoia se simte de pe acum. Dar pentru aceste turnee ar trebui să se prevadă, în complexele de deservire a populației — pe lângă măcelării, frizer, aprozar, coafor, cinema, magazine de tot felul — și săli de teatru. Probabil că va veni și această înlesnire.

Distribuitoarul de bilete

La noi în instituție, munca culturală e foarte bine organizată. Eu aduc prin ateliere și birouri, în fiecare săptămînă, lista spectacolelor, lumea se înscrie la ce vrea, pe urmă le aduc biletele și banii se rețin din leafă. E foarte comod pentru salariați. Și totuși sînt unii care se plîng. De ce? Cum că pe listă eu scriu titlurile prescurtate și ei nu-nțeleg ce piese se joacă. Asta nu e vina mea, asta e lipsă de cultură. Eu scriu „Luna“ și ei zic că sînt două „luni“, una „albastră“ și alta „a dezmoștenitorilor“. Ei și? Ce importanță are? Una e dramă și cealaltă e comedie. Bun. Dar amîndouă se joacă la același teatru așa că mare diferență nu poate fi. Astea sînt capricii, pe cuvîntul meu. Am avut un scandal cît toate zilele cînd i-am dat tovarășului lordache bilete la Patima de sub ulmi, în loc de Patima roșie sau învers, nu mai țin minte. Ei și? La mine pe listă scrie doar T. Național „Patima“. De unde să știu eu că sînt două? De unde să știu că s-au scris două piese cu același titlu: „Visul unei nopți“ una de iarnă și cealaltă de vară? Ce vină am eu că autorii ăștia de teatru nu se-nțeleg între ei și-și fură unul altuia titlurile? Sau, ce să mai spun, că dau uneori niște titluri aiurea, parcă dinadîns ca să îngreuneze munca culturală? Cînd vezi că o piesă se cheamă Tango, nu e normal să crezi că e o comedie muzicală? Incident la Vichy nu seamănă a comedie de moravuri franțuzească? Ce nume e ăsta Iona? Cine a mai auzit de asemenea nume? Eu am corectat, și pe listă am scris Ioana, și am vîndut biletele ca pîinea caldă, zicînd că e o comedioară sentimentală pentru tinerele fete. Și pe urmă, reclamații, după reclamații. De ce se supără oamenii? Că vrea piesa aia și nu pe cealaltă. Că vrea comedii, nu drame și vice versa. Ce nu-i tot una? Toate se joacă la teatre de stat, cu personal calificat, verificat, sindicalist. Ce sînt eu de vină, dacă mi se dau bilete la un spectacol, numai dacă iau și la altele la care e sala goală? De ce să fie sala goală? Chiria costă, lumina se consumă, salariații sînt la post.

Să meargă oamenii la toate piesele în mod egal. Așa e drept. Așa e democratic. Așa se face cultura.

Rodica Sfîntescu